

Rezime Izvještaja guvernera – avgust 2018.

Ažurirano: 24. 10. 2018. godine

U Izvještaju guvernera za avgust 2018. godine dat je prikaz ključnih aktivnosti Centralne banke na realizaciji ciljeva i zadataka definisanih Politikom Centralne banke Crne Gore u 2018. godini i Smjernicama za ostvarivanje politike Centralne banke Crne Gore u 2018. godini, na mjesečnom nivou.

Aktivnosti Centralne banke sprovedene u avgustu realizovane su u skladu sa planiranim obavezama, utvrđenim Programom rada Centralne banke za 2018. godinu.

Prema konačnim podacima Monstata, realna stopa rasta BDP-a Crne Gore u 2017. godini iznosi 4,7%, dok je prema preliminarnim podacima u prvom i drugom kvartalu 2018. godine ostvaren rast od 4,5% odnosno 4,9% u odnosu na isti period 2017.

Cijene su u avgustu 2018. godine, u odnosu na prethodni mjesec, manje za 0,1%, dok je godišnja stopa inflacije u avgustu iznosila 2,8%.

U prvih osam mjeseci 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine zabilježen je rast industrijske proizvodnje od 24,4%. Rast proizvodnje zabilježen je u sektoru snabdijevanja električnom energijom, gasom i parom (90,2%) i sektoru prerađivačke industrije (2,4%), dok je u sektoru vađenja ruda i kamena zabilježen pad (-19,6%).

Prema preliminarnim podacima Monstata, u vazdušnom saobraćaju je broj prevezenih putnika na aerodromima u prvih šest mjeseci 2018. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan za 15,2%, a prevoz robe za 6,3%. U istom periodu smanjen je prevoz putnika u željezničkom saobraćaju za 0,7%, a prevoz robe za 32,5%. Broj prevezenih putnika u drumskom saobraćaju povećan je za 1,1%, dok je prevoz robe smanjen za 0,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

U šumarstvu je u prvih osam mjeseci 2018. godine, proizvedeno ukupno 177.169 m³ šumskih sortimenata, što je za 7,3% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Prema preliminarnim podacima Monstata, građevinarstvo je u prvih šest mjeseci 2018. godine zabilježilo rast vrijednosti izvršenih

građevinskih radova od 40,4% i rast efektivnih časova rada od 20,3% u odnosu na isti period 2017. godine.

Prosječan broj zaposlenih u avgustu 2018. godine iznosio je 195.041 lica, što je za 2% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 3,7% više u odnosu na avgust 2017. godine. Broj nezaposlenih lica u Crnoj Gori je u avgustu 2018. godine iznosio 41.012 što predstavlja pad od 1,8% u odnosu na prethodni mjesec i pad od 16,4% u odnosu na avgust 2017. godine.

Ukupan broj privrednih subjekata koji se u CRPS vode kao aktivni, a koji u CRTR imaju aktivne račune na dan 31. 08. 2018. godine, bio je 45.169, od kojih je 13.581 ili 30,1% bilo u blokadi. U poređenju sa prethodnim mjesecom, broj blokiranih privrednih subjekata je zabilježio rast od 1,6%. Ukupan dug po osnovu kojega je izvršeno blokiranje računa privrednih subjekata je na kraju avgusta 2018. godine iznosio 627,9 miliona eura, i bio je za veći za 2,5% na mjesečnom nivou.

Od ukupnog broja blokiranih privrednih subjekata na dan 31. 08. 2018. godine (13.581) u neprekidnoj blokadi do 365 dana bilo je 2.279 privrednih subjekata čija blokada je iznosila 51.081.190,89 eura što čini 8,1% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata, dok je u neprekidnoj blokadi duže od 365 dana bilo 11.302 privredna subjekata sa iznosom blokade od 576.842.293,96 eura, što čini 91,9% ukupnog iznosa blokade privrednih subjekata.

Koncentracija duga na dan 31. 08. 2018. godine je bila relativno velika, jer se na 10 najvećih blokiranih privrednih subjekata (0,08% ukupno evidentiranih blokiranih privrednih subjekata), odnosilo 16% ukupnog duga po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa. Takođe, 50 blokiranih privrednih subjekata (0,4% ukupno blokiranih privrednih subjekata) učestvovalo je sa 38,3% u ukupnom dugu po osnovu koga je izvršeno blokiranje računa.

Bilansna suma banaka je iznosila 4.493,2 miliona eura na kraju avgusta 2018. godine, i bila je 3,2% veća u odnosu na prethodni mjesec. U strukturi aktive agregatnog bilansa banaka dominantno mjesto zauzimali su krediti, koji su na kraju avgusta 2018. godine iznosili 3.053,9 miliona eura i ostvarili su rast od 3,7% u odnosu na prethodni mjesec, dok su u odnosu na avgust prethodne godine bili viši za 13,9%.

U strukturi pasive, dominantno učešće od 78,6% zauzimali su depoziti. Depoziti u bankama u avgustu 2018. godine iznosili su 3.531,8 miliona eura, i zabilježili su mjesečni rast od 3,4%, dok u odnosu na avgust 2017. godine

bilježe rast od 13,7%. Ukupan kapital banaka na kraju avgusta 2018. godine iznosio je 518,1 milion eura, i veći je u odnosu na prethodni mjesec za 1,5%, dok je u odnosu na isti period prethodne godine viši za 0,2%.

Krediti banaka koji kasne sa naplatom (bez kamata i vremenskih razgraničenja) u avgustu iznosili su 261,6 miliona eura i u odnosu na prethodni mjesec zabilježili su rast od 24,4%, dok u odnosu na avgust 2017. godine bilježe rast od 7,7%. Nekvalitetni krediti (bez kamata i vremenskih razgraničenja) na kraju avgusta 2018. godine iznosili su 206,2 miliona eura i činili su 6,8% ukupnih kredita. U odnosu na prethodni mjesec, nekvalitetni krediti banaka zabilježili su pad od 5,4%, dok su na godišnjem nivou bili niži za 1,6%.

Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na ukupno odobrene kredite na kraju avgusta 2018. godine iznosila je 6,42%, i bila je manja za 0,03 p. p. u odnosu na kraj prethodnog mjeseca, dok je u odnosu na kraj avgusta 2017. godine zabilježila pad od 0,58 p. p. Prosječna ponderisana efektivna aktivna kamatna stopa na novoodobrene kredite u avgustu 2018. godine iznosila je 6,48%, što predstavlja pad od 0,19 p. p. na mjesečnom nivou, odnosno pad od 1,39 p. p. u odnosu na avgust 2017. godine. Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,55% na kraju avgusta 2018. godine i u odnosu na kraj prethodnog mjeseca bilježi pad od 0,06 p. p, dok je u odnosu na kraj avgusta 2017. godine ostvarila pad od 0,22 p. p.

Obavezna rezerva banaka iznosila je 250,9 miliona eura na kraju avgusta 2018. godine, i bilježi rast od 3,3 miliona eura ili 1,3% na mjesečnom nivou, dok je u odnosu na isti period prethodne godine veća za 33,5 miliona eura ili 15,4%. Tokom avgusta 2018. godine sve banke su izdvajale i održavale obaveznu rezervu u propisanom iznosu. Od ukupnog iznosa izdvojene obavezne rezerve, na računu obavezne rezerve u zemlji izdvojeno je 54,8%, dok je na računu Centralne banke u inostranstvu izdvojeno 45,2%.

Bruto premija osiguranja je iznosila 58,1 milion eura u periodu januar-avgust 2018. godine. U njenoj strukturi i dalje dominiraju premije neživotnog osiguranja (84,1%), dok se ostatak odnosi na fakturisane premije životnog osiguranja (15,9%).

U avgustu 2018. godine na Montenegroberzi ostvaren je promet od 4 miliona eura kroz 266 transakcija. Ostvareni promet bio je 2,6 puta veći nego u prethodnom mjesecu. Tržišna kapitalizacija na dan 31. 08. 2018. godine

iznosila je 2.974,2 miliona eura, i na mjesečnom nivou bilježi pad od 3,3%. Berzanski indeks MONEX, čija je vrijednost na kraju avgusta 2018. godine bila 10.353,48 indeksnih poena, bilježi pad od 1,7% u odnosu na kraj prethodnog mjeseca. Indeks MNSE10 iznosio je 787,18 indeksnih poena i bilježi pad od 3,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Prema procjeni Ministarstva finansija, u avgustu 2018. godine, fiskalni suficit Crne Gore iznosio je 34,1 milion eura ili 0,8% procijenjenog godišnjeg BDP-a. Izvorni prihodi budžeta Crne Gore iznosili su 161,2 miliona eura ili 3,6% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je u odnosu na plan za avgust niže za 1,5%. U odnosu na ostvarenje izvornih prihoda u avgustu 2017. godine, ostvaren je rast od 7,9%. Izdaci budžeta iznosili su 127,1 milion eura ili 2,8% procijenjenog godišnjeg BDP-a, što je za 14,3% niže u odnosu na avgust prethodne godine, a u odnosu na plan za 19,6%.

Prema podacima Ministarstva finansija, na kraju juna 2018. godine, državni dug (bruto) je iznosio 3.105 miliona eura ili 70,1% BDP-a. Neto državni dug iznosio je 62,3% BDP-a.

U cilju podsticanja i očuvanja zdravog bankarskog sistema, kontinuirano je nadgledano i analizirano stanje u bankarskom sistemu Crne Gore. Upravljanje međunarodnim rezervama vršeno je na principima likvidnosti i sigurnosti. Uspješno su izvršene i aktivnosti u vezi sa ulogom Centralne banke kao fiskalnog agenta. Raspoloživost RTGS i DNS sistema iznosila je 100% u avgustu.

U avgustu su sprovedene značajne aktivnosti Centralne banke vezane za ispunjenje obaveza na putu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Radna grupa za tvining projekat, dio koji se odnosi na Odluku o velikim izloženostima i *LCR*, kontinuirano je radila na svojim zaduženjima. Izrađena je verzija nacрта Zakona o kreditnim institucijama kao priprema za sastanke u okviru tvining programa, zakazane za oktobar.

Javnost je u skladu sa najvišim standardima transparentnosti pravovremeno informisana o aktivnostima, ciljevima i rezultatima rada CBCG, izdavanjem saopštenja i publikacija, putem veb prezentacija i nastupima u medijima. Centralna banka je nastavila da na svojoj internet stranici objavljuje podatke o pravnim licima i preduzetnicima čiji su računi blokirani u iznosu većem od 10.000 eura u neprekidnom trajanju dužem od 30 dana, u skladu sa usvojenim Zakonom o dopuni Zakona o platnom prometu.